

Jegyzőkönyv

Készült 1986. október 27-én a Címer és zászlóterv Tanácsházán megtartott társadalmi vitájáról.

Jelen Vannak: 25 állampolgár
Szabó Incéné MNF titkár
Hunya Miklós vb. titkár
Megyeri László osztályvezető

Szabó Incéné: a társadalmi vita levezetője köszönti a vita résztvevőit. Sajnálja, hogy viszonylag kevesen jelentek meg, annak ellenére, hogy a Gyomaendrődi Híradóban, a Békés megyei Népújságban, illetve a helyi tájékoztatási eszközökben a lakosság figyelmére e fórumra felhívásra került. Ezután felkéri a vita előadóját, Megyeri László elvtársat, hogy tartsa meg vitaindító beszédét a helyi címer és zászlótervről.

Megyeri László: vitaindító beszéde a jegyzőkönyvhöz csatolva.

Szabó Incéné: megköszöni a vitaindító előadást és kéri a hozzászólások megtételét.

Sípos Tas Töhötöm: A címerben szereplő állatfigura meghatározhatatlan fajú. Igaz, hogy a régi címerekben az oroszán általában több alakban szerepel, s igen gyakori a szárnyas alakja, vagy a kétfarkú alakja, ennek ellenére a címer állata nem szimpatikus figura számára.

Tudja, hogy az állatfigura Wodiáner báró címeréből származik, aki kétségtelenül sokat tett településünk fejlődésért, hiszen több épület építtetését végeztette el. Megítélése szerinte ennek ellenére Gyomát elsősorban a Kner családról, illetve annak munkájáról ismerik a nagyvilágban. Fölvetődik a gondolat, nem lenne e célszerű az állatfigura helyén a Kner féle embléma/Kner manó/ szerepeltetése, vagy esetleg valami hasonló Knerre utaló tárgy.

A régi gyomai címerben egyik lényeges motívum volt a szív ábrázolása, melyből három virág nyúlt ki. Nem lehetne-e a figura helyett a szív motívumot felhasználni egy liliom és rózsaszállal.

Keresztesi József tetszését az állatfigura nem nyerte meg, szerinte a felső részben liliomszálat kellene szerepeltetni búzamezőben, mert az jellemzően kifejezné mezőgazdaságunkat.

Weigert József szerint az állatfigurát el kellene hagyni a címerből, se fajtája, se faja nem határozható meg és szerinte nem lehet találni semmi összefüggést a település és a figura között. Igaz, hogy Wodiáner bárónak voltak érdemei, de nem szabad elfelejteni, hogy elnyomó intézkedéseket is tett, hisz földesúr volt. A címertervet az állatfigura nélkül jónak tartja. A figura helyett a liliomszálat önmagában helyezné el a címer felső harmadában.

Hangya Lajosné munkatársaival sokat beszélgettek a Híradó alapján megjelent címertervvel, de az állatfigurával nincsenek kibékülve. Szárnyas állatfigura majdnem háromszorosa a bizonyos értelemben Endrődöt ábrázoló liliomnak, s megmondja őszintén, hogy neki a liliomról az eltíprás jut eszébe. A folyó elhelyezése tetszik, Gyomára szerinte a Kner figura jellemző, ő azt tenné be a címerbe.

Hegedűs Boldizsár: Szerinte is jobb lenne, ha a címerben nem szerepelne az állatfigura. A folyó ábrázolása nem élethű, és a címeren történő elhelyezés is arra utal, hogy a felső rész az északi. A

címer ábrázolásában úgy néz ki, hogy a Kettős-Körösbe a Sebes-Körös délkeletről folyik bele, viszont a valóságban a Kettős-Körösbe a Sebes észak-keleti irányból folyik a Kettősbe.

Keresztesi Jánosné kéri, hogy a csúnya állatot nem kellene beletenni, mert elrontja az egészet. Szerinte is a szív motívumot kéne két virágszállal.

Babos László : Az oroszlán különböző formában történő ábrázolás sok városcímerben előfordul. Elég, ha utal Velence Szent-Márk oroszlánjára. Nevezzük egyszerűen szárnyas állatfigurának és fogadjuk el, mert szerinte nem rossz.

Varga Zsigmond: Eddig zömmel negatív (vélemények) jöttek az állatfiguráról. Tényleg nem olyan állat, ami megnyeri az ember tetszését. A jövőt építő, a tudományt, a szeretetet hordozó embertípust örökítse meg. Egy ember figurát tud elképzelni, amely egyik kezében a könyvet, másikban a virágot tartaná.

A címer elvéről kíván egy pár gondolatot elmondani, amely a településünk jövőjét fejezi ki. Akkor leszünk dinamikusabban előrehaladó település, ha a lakosság a cselekvés minden napjában maximális egyetértésben van, és így is dolgozik. A település építésével, jövőjével kapcsolatban egy elenyésző kisebbségnek szubjektív, általában nem reális véleménye van, ez néha zavaró, de nem meghatározó. Gyomaendrődnek jövője van, s ennek érdekében kell a címeralkotást is az együttes gondolatok társításával a lehető legjobbra alkotni, mert a felnövekvő ifjúságunknak, utódainknak felelősséggel tartozunk címerünkkel.

Rudner Anett: A szárnyas állat helyett lehetne mezőgazdasági üzemet, vagy a Kner nyomdát jellemző tárgyat elhelyezni a címeren, amely a múltunkra és a jelenünkre is utalna.

Kiszely István: Őszinte, igaz vélemények hangzottak el, egy kivételével, ezeket megköszöni. Alá húzza Varga Zsigmondnak címer eszmei mondanivalójával kapcsolatos hozzászólását, amellyel egyetért. Sajnálja, hogy a széleskörű meghirdetés ellenére nem látja a társadalmi vitán a KISZ-fiatalokat. A címet a lakosságnak magáénak kell érezni, s úgy érzi, hogy az állatfigura motívuma ezt nem teszi lehetővé.

Kéri Imre: Az állatfigura szerepeljen a címerben. Való igaz, hogy első látásra szokatlannak tűnik, de ma már úgy érzi, hogy ezt a figurát minden további nélkül el tudja fogadni, magáénak érzi.

Hunya Miklós: A társadalmi vitán ezidáig elsősorban azok hangzottak el, hogy minek nem kell szerepelni a címeren. A vitának nem csak az a célja, hogy valamit elveszünk, hanem az, hogy címerünk megalkotását elősegítsük. Az eddigiek során elhangzott vélemények döntő többsége az állatfigurát nem tartotta jónak. A címer előkészítése során is több gondolat felmerült. Volt olyan elképzelés, hogy a pajzsot teljes hosszában függőlegesen meg kellene osztani és az alapmezőt megosztásának megfelelően, kék színnel megoldani. Tudomásunk szerint a kék szín endrődi jelkép. Az elkészült címer két, a múltból származó jelképet hozott be a a lilium és a szárnyas állatfigura képében. A szárnyas állatfigurát nem fogadjuk el, akkor felmerül a kérdés, hogy a címer felső harmadában mit is helyezünk el. Itt többektől elhangzott a búzakaralás, amely jelképezi a mezőgazdaságunkat. De a búzakaralás nem csak Gyomaendrődre jellemző, hisz a fél ország címet alkotó települései is ugyanúgy behelyezhetnék címerükbe. A Kner hagyomány kétség kívül jelentős és ismert tényező Gyoma történetében. Ennek jelentős hagyomány ápolása is van, amihez jelentősen hozzájárul a Kner Múzeum tevékenysége. Ha azonban a település mai helyzetében globálisan

közelítjük meg a témát, A Kner nyomda települési szerepe már nem olyan jelentős, elég ha arra utalunk, hogy a foglalkoztatottaknak csak egy kis része dolgozik a nyomdaiparban. A nyomdára utaló könyv általában a tudás, kultúra kifejezésére kerül felhasználásra, melyet a heraldikával foglalkozó szakemberek általában elvetnek.

A már itt is elhangzott „Kner manó”, amely egy vándor könyvkötőt ábrázol, szintén nem lenne szerencsés választás. Nem is beszélve arról, hogy a nyomda kiadványain ez az ismertető jegy, mintegy kner védjegy szerepel.

A vándorkönyvkötő mai életünkre már nem jellemző. A jelenünkből nehéz találni olyan jelképet, amely a címertani követelményeknek is megfelelne.

A szív motívum a mai korban már nem tűnik szerencsés megoldásnak, a virágokkal egyesítve egy kicsit giccsesnek is mondható.

A grafikusművész által kidolgozott tervekben gyakorlatilag ugyanazok a motívumok szerepeltek, különböző változatban, s a címerpajzs díszítése igen gazdag volt, de a lektorátus nem fogadta el. A mai vitánk összegzését talán úgy lehetne megadni, hogy a többség egyet ért a címerterv alakjával, annak alapszínével, a Hármas-Körös motívumával, amelynek valós ábrázolása a régi térképeken nem történt meg, a liliom is elfogadottnak tűnik, de nincs meg az a motívum, melyet a szárnyas állatfigura helyére helyezhetnénk. Ezen kell még gondolkoznunk, reméljük, hogy a holnapi társadalmi vita ezt elősegíti.

A Kiszely elvtárs utalt arra, hogy szerencsés lett volna egy pályázat kiírása a címertervre. Kétségtelen, hogy különböző képességű és gondolatvilágú grafikusok talán megragadhatták volna azt településünkből, amit mi magunk nem tudunk kifejezni. Másrészt viszont ők is abból kiindulni, amit településünkről eléjük tudunk tárni. A hogyan tovább kérdésére, úgy lehetne válaszolni, hogy a Szereday Ilona grafikusművész által elkészített és itt szereplő címertervet egy javaslatként lehetne a lakosság és a testület elé vinni, de ugyanakkor más javaslatokat is ki kellene dolgozni, s itt már elképzelhető, hogy pályázati rendszer is. A Híradó és a Népújság által leközölt címerterv sok gyomaendrődi lakoshoz eljutott. Az az igazság, hogy tanácsunkhoz a címertervvel kapcsolatban ezidáig semmi észrevétel nem érkezett be. Kérdés, hogy a társadalmi vitán jelenlévők, hisz sokan nem vagyunk, mennyire fejezi ki a lakosságunk döntő részének véleményét a címertervvel kapcsolatban. Elképzelhető az is, hogy akinek tetszi, vagy egyetért a tervvel, az nem jött el a mai vitára. Ez a gondolatmenet azt eredményezné, hogy valamilyen formában szélesebb körben is szondázást kellene végezni a vélemények megismerésére, elsősorban gondolhatunk itt az üzemekben, iskolákban, társadalmi szerveknél dolgozók véleményének kikérésére. A címer elfogadása szerencsére nem hoz azonnali döntéskényszert a testületre, így a változtatásra is van időnk.

Keresztesi József: Nem szorosan a témához kapcsolódik, kéri a jelenlévő illetékeseket, hogy a társadalmi vitát meghirdető plakátok írását olvashatóbb formában oldják meg, mert az idősebbek igen nehezen tudják elolvasni.

Megyeri László: A vélemények alapján az állatfigura helyzete bizonytalanok tűnik. A lakosságunk szélesebb körének megbízható véleménye alapján lehetne e kérdésben dönteni. A holnapi társadalmi vita is reméljük, ezt fogja elősegíteni, továbbá a társadalmi és gazdálkodó szervek munkahelyi kollektívájának véleményét is sikerül megszerezni. A mai vitát összességében eredményesnek és előre mutatónak tarthatjuk, hisz egy közösség, az itt jelenlévő véleménye is mérvadónak tekinthető. A tanács az előkészítés érdekében minden lehetséges eszközzel elősegíti a jó döntés megszületését. A Keresztesi elvtárs felvetését a plakátírással kapcsolatban megalapozottnak tartom, a szükséges

intézkedéseket megteszem, s reméljük, hogy a következő fórumra szóló felhívásra, mely már olvashatóbb formában készül, többen fognak megjeleni.

Szabó Incéné: az ülés befejezése előtt, mint magánembernek tetszik az a megoldás, hogy egy rózsza és egy lilium szerepeljen a címerben, a titkár elvtárs által mutatott formában.

Befejezésül megköszöni a vitában résztvevőknek hasznos észrevételeiket, javaslataikat, biztos benne, hogy lakosságunk alkotó közös vitája elősegíti azt a kitűzött célt, hogy településünket méltó szép címer fejezze ki, amely múltunkból az ígéretes jövőnk felé mutat, s kifejezi együttes cselekvésünket. Ezzel megköszöni a részvételt és a társadalmi vitát berekeszti.

K.m.f.

Kígyósi Ferencné
jegyzőkönyvvezető

Szabó Incéné
HNF titkár